

Se till barnets bästa – låt nioåriga Lisa stanna

Ge en sol till jordens barn. Låt den stråla vänlig och klar, sjunger Ted Gärdestad i en av sina sånger. Vi nynnade med och i dessa tider när så många barn far illa vill vi inget hellre.

Många av oss har hört personliga berättelser, som nästan gett en absurd överklighetskänsla. Överklig, men hämtad från verkligheten. Ett barn som fötts och lever i Sverige och som fått besked om utvisning till ett land där hon inte har något hem som väntar. Inga föräldrar på plats, ingen trygghet och ingen kunskap om det nya språket. Vi har hört om dessa barn och kanske tänker du på någon särskild när du läser detta. Jag tänker på Lisa.

Lisa är nio år och är född i Sverige. Lisa bor i ett familjehem utanför Lidköping hos människor som älskar henne och vill hennes bästa och som är hennes juridiska vårdnadshavare. Lisa ska utvisas till Albanien, ett för henne främmande land och där hon inte kan språket. Där finns ingen familj som tar emot henne och sannolikheten är stor att hon då kommer hamna på ett barnhem.

Hennes mamma finns i ett annat land och både hon och de som Lisa bor med nu vill att familjehemmet ska få adoptera henne. Det fanns fram till alldeles nyligen ingen uppgift alls om pappan och nu kan det vara så att han är identifierad – men likväl en person som Lisa aldrig träffat och som inte delar hennes språk. Lisa själv har uttryckt en önskan att få stanna kvar där hon bor och vill inte ryckas ifrån det sammanhang där hon rotat sig.

Vad är det som gör att barn blir så hårt drabbade? Att barn som vi är satta att skydda och värna på deras väg mot vuxenlivet avvisas? Samma vuxenvärld vänder dem alltså ryggen och låter någon annan ta ansvar. Hur ska de kunna bli trygga individer om samhället behandlar dem på det sättet och inte ser att vi alla har en gemensam skyldighet?

Barnens rättigheter har historiskt, men även i dag, en stark ställning i vårt land och det är något vi är stolta över. Hur kan det då komma sig att det land som borde vara ett av de bästa i världen på att värna barns rättigheter ändå misslyckas med det?

I FN:s barnkonvention står det att det som bedöms vara barnets bästa ska beaktas vid beslut som rör barn. I Lisas fall kan det inte vara barnets bästa att slitas från ett tryggt sammanhang för att ensam åka till ett land där hon inte kan språket och utöver den person som hört av sig inte har någon att komma till.

Det står också i barnkonventionen att barn har rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som rör barnet. "Mitt hem är här", säger Lisa själv och är tydlig med att det är i Sverige hon har sin trygghet och sin tillhörighet – tillsammans med dem hon kallar för mamma och pappa.

Istället för att hitta vägar för att vi ska kunna avvisa människor på lägsta godtagbara medmänskliga grund behöver vi stå upp för varje barns värde och investera i deras trygghet. Vi borde ställa oss frågan: Var finns detta barns bästa och hur ska vi gå tillväga för att nå dit? Allt i ljuset av barnkonventionen.

Något har gått helt fel när samhället inte tar ansvar för dessa minsta och de istället tvingas förlita sig på ideella organisationer och enskilda människors goda vilja. Samtidigt är det inte tillräckligt för att skapa det skydd och den trygghet som varje barn har rätt till bara genom att vara just barn.

"Det behövs en hel by för att uppfostra ett barn", finns det ett talesätt som säger. Och visst är det så att ett barn behöver många relationspersoner och förebilder under sin uppväxt. Men jag vill mena att det är vidare än så. Vi behöver också i än större utsträckning kunna sätta oss in i barns olika situationer och känna ansvar för "jordens barn". Inte bara dem som är oss nära, utan för varje enskilt barn. Den generation som växer upp behöver förebilder i medmänskligt agerande. Både hos enskilda, hos organisationer och i hela samhällen.

Vår uppgift är därför att bli mer medmänskliga som samhälle för att vi ska kunna ge hopp till kommande generationer. Visa på att var och en har betydelse, att varje människa är oändligt värdefull och har rätt till liv och utveckling.

Åke Bonnier, biskop i Svenska kyrkan, Skara stift